

SZAKDOLGOZAT

Zágorhidi Czigány Dorica Borbála

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkerti Intézet

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapképzési szak

**A paraszti szőlőhegyek rekreációs, turisztikai és közösségi térként
való hasznosítása az oszkói szőlőhegy mintáján**

Belső konzulens: Dr. Valánszki István
tanszékvezető egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Tájépítészeti, Településtervezési és
Díszkerti Intézet
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs
tanszék

Készítette: Zágorhidi Czigány Dorica
Borbála

Budai Campus

2024

A paraszti szőlőhegyek rekreációs, turisztikai és közösségi térként való hasznosítása az oszkói szőlőhegy mintáján

Zágorhidi Czigány Dorica Borbála

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapképzés, nappali
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkerti Intézet
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs tanszék

Belső témavezető: Dr. Valánszki István

Dolgozatom fő célja volt a szőlőhegyen megtalálható értékek felmérése és értékelése, a jelenlegi funkciók vizsgálata, a turisztikai és rekreációs hasznosítások eddigi eredményei, illetve jövőbeni lehetőségei. Kiemelt figyelmet fordítottam a terület természeti értékeire, egyedi tulajdonságaira, melyek meghatározzák a hely karakterét.

Fontosnak tartottam a szőlőhegyen működő Hegypásztor Kör munkásságát, így röviden bemutattam történetét és vizsgáltam a szőlőhegy fejlesztésére és népszerűsítésére irányuló kezdeményezéseit és projektjeit. Mindezek után elvégeztem az általános tájvizsgálati és tájtörténeti kutatásokat, feltártam a vizsgálati terület természeti és táji adottságait, majd a speciálisabb munkákkal folytattam.

A szőlőhegyen található pincékből és a táji-természeti értékekből átfogó katasztert készítettem, valamint a jelenlegi úthálózatot is felmértem. Ezeket a szintézis fejezetben több szempontból értékeltem és tovább válogattam, ezenfelül a pillanatnyi legsúlyosabb konfliktusforrásokat is ismertettem. A pincéknél vizsgáltam állapotukat, környezetüket és elhelyezkedésüket, valamint kiemeltem a hagyományos építésűeket, így lett egy szelektált állományom, és meg tudtam határozni a két potenciális mintatelek elhelyezkedését. Tájértékeken belül nem csak természeti értékekkel, hanem különleges látványkapcsolatokkal és -elemekkel, valamint szakrális építményekkel is foglalkoztam. Az úthálózat tekintetében anyag- és állapotfelmérést végeztem és vizsgáltam a régi tanösvény nyomvonalát.

Javaslataimban legfontosabbnak tartottam a szőlőhegy karakterének megőrzését, értékeinek feltárását és védelmét, a régi hagyományos gazdálkodás és a hozzá kapcsolódó elemek ismertetését. A javaslatok komplexitása nem csak a különböző értéktípusokból adódik, hanem a fejlesztések egymással való átfedéséből is. A szőlőhegy hagyományos arculatának megőrzése érdekében javasoltam a szocreál pincék egy részének és a vadkerítés bizonyos szakaszainak a tájbaillesztését. A természeti, kulturális és épített értékek, valamint a különleges látványelemek bemutatására a kijelölt tanösvényem járja körbe a területet. A régi paraszti szőlőhegyeken folyó gazdálkodás, a telkek szerkezeti kialakítására és az alkalmazott növényfajok bemutatására pedig a kijelölt mintatelkemen lenne lehetőség.

Mindezen fejlesztési javaslatok megvalósulására és fenntarthatóságára, valamint a szőlőhegyi közösségi élet továbbvitelére garancia lehet a Hegypásztor Kör négy évtizedes értékmentő munkássága.